

Finansēšanai apstiprināti 14 jauni Eiropas Kosmosa aģentūras pētniecības un inovāciju projekti kosmosa tehnoloģijās

Publicēts: 12.03.2018.

[Jaunami](#)

2018. gada 6. martā noslēdzās trešais Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) projektu apstiprināšanas process, kā rezultātā tiks īstenoti 14 jauni projekti 1 413 520 eiro vērtībā. Visus apstiprinātos projektus 100% apmērā finansēs no Latvijas iemaksām EKA budžetā.

No 14 projektiem sešus īstenošos Latvijas augsto tehnoloģiju uzņēmumi, un tas liecina par pietiekami augstu industrijas interesi kosmosa tehnoloģijās un potenciālu to komercializēšanai. "Latvijas zinātniskie institūti, augstskolas un inovatīvie uzņēmumi demonstrē pētniecisko izcilību un tādu inovatīvo kapacitāti, ka spēj īstenot augstas sarežģītības kosmosa tehnoloģiju projektus sadarbībā ar EKA un Eiropas kosmosa industriju," gandarījumu par EKA projektu rezultātiem pauž IZM valsts sekretāres vietniece – Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktore Agrita Kiopa.

Programmas mērķis ir līdz 2019. gadam stiprināt un atbalstīt ar kosmosa nozari saistītu tehnoloģiju pielietojumu, zinātnes un komercdarbību attīstību, lai pēc 2019. gada Latvija varētu pievienoties EKA konvencijai kā pilnvērtīga EKA dalībvalsts.

Dažādos termiņos tiks īstenoti šādi projekti:

1. Sentinel-2 pakalpojumi regulāram ūdens kvalitātes monitoringam ezeros (Sentinel-2 service for regular water quality monitoring in lakes (SentiLake)) – Vides Risinājumu institūts;
2. Zemes novērošanas izpratnes paplašināšana galveno lēmumu pieņēmēju vidū (Expanding Earth Observation Awareness Among Key Decision-Makers) – Vides Risinājumu institūts;
3. Pilnībā automatizēta programmatūras sistēma, lai monitorētu gāzes vadu aizsardzības zonas, izmantojot daudzfunkcionālus satelītattēlus (Fully-automated software system for monitoring gas pipeline protection areas using multi-spectral satellite imagery) – SIA Baltic Satellite Service;
4. Zemes stacija zemei tuvo objektu optiskai novērošanai (Ground Station for Optical Observations of Near-Earth Objects) – Latvijas Universitātes Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūts;
5. Viegla putupoliuretāna izolācija Ariane nesējraķetei, izgatavota no nākamās paaudzes putu veidotājiem un videi draudzīgiem katalizatoriem (Light Weight Polyurethane Insulation for the Bulkhead of Ariane Rocket, Produced with the Next Generation Blowing Agents and Environmentally Friendly Catalysts) – Valsts Koksnes ķīmijas institūts;
6. Kosmosa izaicinājums: interaktīvā spēlē balstīts apmācības rīks (Space Challenge: Interactive Game-based Teaching Tool) – Ventspils Augsto tehnoloģiju parks;
7. Nanosatelīta zemes stacijas izveide, pielāgojot RT-16 radioteleskopa infrastruktūru (Establishing nanosatellite ground station by adapting RT-16 radio-telescope infrastructure) – Ventspils augstskola;
8. Integrālās mikroskāmas RD-139A izstrāde pielietojumiem EKA misijās (Development of Microcircuit RD-139A for applications in ESA Missions) – AS „RD Alfa Mikroelektronikas departaments”
9. Cilvēku apdzīvotības paradumu modelēšana – atbalsta rīks attīstības plānošanai (Human settlement pattern Modelling – Support tool for development planning) - SIA „Meža īpašnieku konsultatīvais centrs”;
10. Lielu platību CZT gredzenu noviržu detektoru izstrāde un validācija kosmosam un zemes pielietojumiem (Development and validation of large area CZT ring drift detectors for space and terrestrial applications) – SIA Baltic Scientific Instruments;
11. Metodikas izstrāde un validācija Eiropas kosmosa sektora sendviča tipa konstrukcijām (Development and validation of methodology for assessment of damage resistance properties of sandwich structures for European Space Sector) – Rīgas Tehniskā universitāte.

Savukārt jau iepriekš tika apstiprināti vēl trīs projekti, kas ir turpinājums un apliecinājums veiksmīgai sadarbībai ar EKA un Eiropas

kosmosa industriju

1. Integrālās mikroshēmas aRD124A izstrāde pielietošanai EKA misijās (Development of the microcircuit aRD124 for applications in ESA missions) - AS „RD Alfa Mikroelektronikas departaments”;
2. EKA satelītu lāzer tālmēru operacionālie prototipi (ESA Satellite Laser Ranging Operational Prototype) SIA Eventech un Latvijas Universitāte sadarbībā ar Vācijas kompāniju “DIGOS”.
3. “Zaļā” putupoliuretāna izstrāde izmantošanai kosmosa kuģos un nesējraķešu pielietojumos (Development of "Green" polyurethane for use in spacecraft and launcher applications) - Valsts Koksnes ķīmijas institūts sadarbībā ar Čehijas kompāniju “Toseda”.

Ņemot vērā jau iepriekš apstiprinātos projektus EKA programmās, Latvijas ar kosmosa saistītās industrijas attīstībā ir ieguldīti 3 242 219 eiro, kopumā finansējot 27 projektus.

Šāda sadarbība ar EKA un Eiropas kosmosa industriju ir iespējama, pateicoties 2013.gada 15.martā Latvijas Republikas valdības noslēgtajam Eiropas Sadarbības valsts līgumam ar EKA, Latvijai kļūstot par EKA sadarbības valsti. Tas pavēra iespēju Latvijas zinātniskajām institūcijām, augstskolām un komercsabiedrībām iesaistīties EKA pētnieciskajos un izglītības projektos un programmās.

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/finansesana-apstiprinati-14-jauni-eiropas-kosmosa-agenturas-petniecibas-un-inovaciju-projekti-kosmosa-tehnologijas>